

شرق

روزنامه

www.sharghdaily.ir

چهارشنبه ۳ آذر ۱۴۰۰
۱۸ ربیع‌الثانی ۱۴۴۳
۲۴ نوامبر ۲۰۲۱
سال نوزدهم • شماره ۴۱۵۲ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۱:۵۱ • اذان مغرب ۱۷:۱۲
اذان صبح فردا ۵:۲۲ • طلوع آفتاب ۶:۵۰

fardashargh@gmail.com

روزنامه‌فردا

با طیفان رودخانه شور در کلوتهای شهداد کرمان در سال ۹۸ دریاهای به وجود آمد که اکنون پس از دو سال به نمک‌زار تبدیل شده است.عکس: محمد حسین قنبری، میزان

تحلیف

آیا ما این بازی را باخت‌ه‌ایم؟

فرشید یزدانی*

در هفته‌ای که گذشت آماری تکان‌دهنده منتشر شد که نشان می‌داد ازدواج کودکان ۱۰ تا ۱۴ سال در بهار ۱۴۰۰ رکورد شکسته است. طبق آمار مرکز آمار ایران در سه‌ماهه نخست سال ۱۴۰۰ چیزی حدود ۹ هزارو ۷۵۳ ازدواج برای دختران ۱۰ تا ۱۴ سال در ایران ثبت شده است. این عدد رشد ۳۲درصدی را نسبت به آمار سال گذشته در همین مقطع زمانی نشان می‌دهد. بخش دیگر آمار منتشرشده از سوی مرکز آمار ایران نیز خبر از طلاق ۱۷۲ دخترپچه ۱۰ تا ۱۴ساله در بهار ۱۴۰۰ و پدیده «کودک مطلقه» می‌دهد. در واقع مطابق با آمار منتشرشده از سوی مرکز آمار ایران، در بهار ۱۴۰۰ علاوه بر ۱۷۲ دخترپچه ۱۰ تا ۱۴ ساله، سه‌هزارو ۴۴ دختر و ۱۴۷ پسر ۱۵ تا ۱۹ ساله نیز طلاق گرفته‌اند. این آمار در قیاس با بهار ۹۹ و در همین بازه سنی برای دختران افزایش و برای پسران کاهش داشته است. چنین آماری در کنار همه تبلیغاتی که برای ترویج کودک‌همسری می‌شود، این سؤال را ایجاد می‌کند که آیا ما مبارزه با کودک‌همسری را باخته‌ایم؟ تلاش اجتماعی صورت‌گرفته در این زمینه و هشدارهایی که از سوی فعالان تاکنون داده می‌شود، همیشه بر این نکته هم دلالت داشته که چنین وضعیتی حاصل رویدادی تک‌عاملی نیست. وضعیت اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی در شکل‌گیری چنین وضعیتی مؤثر است. سال گذشته وقتی تأثیرات کووید بر

عرصه‌های گوناگون در حال بررسی بود، به این موضوع هم پرداخته شد که کرونا بر زندگی کودکان چه اثراتی می‌گذارد. یکی از موضوعاتی که مطرح شد، این بود که فقری که بر اثر کرونا در توسعه‌است، زندگی کودکان را هم به‌شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد. به‌رحال بخش بزرگی از کسب‌وکارها آسیب‌دیده بود و بحران اشتغال ایجاد شده بود که به مسئله فقر دامن می‌زد. در آن زمان پیش‌بینی‌هایی صورت گرفته بود که اگرچه دوست‌داشتنی نبود ولی می‌بینیم که بخشی از آن اکنون به واقعیت تبدیل شده. پیش‌بینی این بود که ما شاهد گسترش آسیب‌ها در حوزه کودکان خواهیم بود که این مسئله آموزش، بهداشت و کار کودکان را تحت تأثیر قرار داده بود و حالا می‌بینیم که مسائل ازدواج کودکان هم به‌عنوان اثر جانبی این بحران در حال گسترش است. اگر به آمارهای استانی نگاه کنید، می‌بینید که آمار ازدواج کودکان در استان‌های کم‌برخوردارتر هم بیشتر است. استان‌هایی که با فقر بیشتری دست‌و‌پنجه نرم می‌کنند، آمار بیشتری هم در بحث ازدواج کودکان دارند. اما این به آن معنی نیست که همه مسائل اقتصادی است. بحران‌های اقتصادی بخشی از علت این رویداد را تشکیل می‌دهند. در بخش دیگر هم با مشکلات فرهنگی مواجه هستیم. در مسائل فرهنگی به اقدامات بلندمدت‌تری احتیاج داریم. البته که نباید فراموش کنیم در این عرصه با گروه‌هایی هم مواجه هستیم که متأسفانه به‌شدت موافق کودک‌همسری هستند. در حال دامن‌زدن به این مسئله و ترویج آن هستند. سند ملی حقوق کودکی را که منتشر شده، اگر ببینید، متوجه می‌شوید که در بخش‌هایی از آن

«فعال حقوق کودک

تهران چند سالی است که با مشکل آلودگی هوا دست‌وپنجه نرم می‌کند. متأسفانه ظرفیت‌هایی که در شهر موجود است، نتوانستند از بروز آلودگی هوا جلوگیری کنند. اوایل دهه ۹۰ حتی قانونی به اسم قانون هوای پاک را در مجلس به تصویب رساندیم که می‌بینیم این قانون هم نتوانسته برای پاکیزه‌کردن هوای تهران کاری از پیش ببرد. جالب اینجاست که در قانون هوای پاک ۱۷ دستگاه را مسئول آلودگی هوا می‌دانند که باید زیر نظر سازمان حفاظت محیط زیست در جهت کاهش آلودگی و بالا بردن تعداد روزهای پاک سال تلاش کنند؛ اما به نظر می‌رسد که حتی درگیرشدن در این سطح که سازمانی به ریاست معاون رئیس‌جمهور با پیش بگذارد هم به نتیجه نرسیده است؛ یعنی این سازمان از آن ظرفیت اجرایی لازم برخوردار نیست که بتواند ۱۷ دستگاه را در کنار خودش قرار دهد و در جهت کاهش آلودگی پیش برود و این چنین است که می‌بینیم روزهای آلوده سال هر سال در حال افزایش است. این ناکارآمدی دستگاه در اجرا در کنار ضعف قانون که نتوانسته وظیفه

زهرا نژادبهرام

مشخصی برای دستگاه‌ها تعریف کند، بیش‌ازپیش به ما این نکته را یادآوری می‌کند که در برابر آلودگی هوای تهران دست‌تنها و بی‌دفاعیم. شاید همین تجربه چندساله تصویب و اجرای قانون هوای پاک فرصتی شود برای بازنگری در آن و تلاش برای اینکه این قانون را به سمت اجرایی‌شدن و عملیاتی‌شدن پیش ببریم. در واقع این تجربه ۱۰ساله به ما می‌گوید که غیر از ضعف‌های اجرایی که سازمان حفاظت محیط زیست دارد، اگر قانون به سمت تعریف وظیفه‌ای مشخص برای هرکدام از دستگاه‌ها برود، می‌تواند به نتیجه مطلوب‌تر نزدیک شود؛ چراکه در این سال‌ها شاهد حرکات کاتوره‌ای و بعضاً کم‌اثر سازمان‌ها در این راه بودیم و نتیجه‌اش هم آلودگی هرچه بیشتر تهران به‌ویژه در پاییز است؛ اما اگر از این دیدگاه کلان فاصله بگیریم، برای کوتاه‌مدت چه باید کرد؟ مسئله سوزاندن مازوت که سال گذشته به تأیید مقامات

مسئول هم رسید، یکی از بزرگ‌ترین عوامل تشدید آلودگی هوای تهران است؛ اما تصمیم‌گیری درباره مازوت‌سوزی به کجا رسید؟ چرا همچنان شاهد شدت‌گرفتن میزان آلودگی‌ها هستیم؟ اگر تلاشی برای جلوگیری از سوزاندن مازوت صورت گرفته، چطور است که همچنان با حجم بالای آلودگی پاییزی مواجه هستیم. ما که نمی‌توانیم به صورت کلان مسئله را حل کنیم؛ ولی حداقل می‌توانیم با اقداماتی از تسری و توسعه آن جلوگیری کنیم. ما

حقبان

طرح‌های ناپخته و قانون‌گذاری آشفته

تولید، تکثیر، خرید، فروش، نگهداری و گردانیدن حیوانات وحشی، غیرمتعارف، مضر و خطرناک را به دلایلی از جمله تغییر تدریجی سبک زندگی ایرانی-اسلامی و جایگزینی انس با حیوان به جای روابط خانوادگی و تحمیل هزینه سنگین خرید، مراقبت و نگهداری حیوانات یادشده بر اقتصاد خانواده‌ها را یک معضل رو به گسترش اجتماعی می‌داند. در همین مقدمه چند ابهام داریم: معنای «تکثیر» حیوان مشخص است، اما منظور از «تولید» آن چیست؟ یا اینکه نحوه تخصیص هزینه خانواده‌ها چه ارتباطی به قانون‌گذار دارد؟ دخل و خرج افراد عادی متفاوت از منابع و مصارف عمومی است که نیاز به تصویب سند بودجه داشته باشد. همچنین از «لاک‌پشت» در کنار «کروکودیل» به عنوان حیوان خطرناک نام برده شده که مجازات نگهداری آن ۱۰ تا ۳۰ برابر حداقل حقوق کارگری در نظر گرفته شده است! امکان گزارش همسایه‌ها به پلیس بدون افشای هویت (اقدامی که در دیگر کشورها رایج است اما در ایران برای اولین بار در قانون پیش‌بینی می‌شود)، از سال ۱۳۸۹ با تصویب قانون «تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور»، مقرر شد نمایندگان مجلس طرح‌های خود را جهت استعلام به معاونت قوانین مجلس ارسال کنند که دو اداره کل «تدوین قوانین» و «اسناد و تنقیح قوانین» این معاونت، با بررسی کارشناسانه طرح‌ها نمایندگان را از وجود قوانین متعارض و مرتبط، انطباق طرح با شیوه درست نگارش، لزوم یا عدم لزوم قانون‌گذاری و انطباق منبر را دارند، پس باید مردم را به راه درست هدایت کنند. امیدواریم رسانه‌های افغانستان نقش خوبی در روشنگری اذهان عامه، به‌ویژه نسل جدید بازی کنند. در این مدت تنها شبکه ورزشی افغانستان فعالیت خود را متوقف کرد و طالبان نام «وزارت زنان» را به وزارت «امر به معروف و

ابراهیم ایوبی وکیل دادگستری

از تاریخ قانون‌گذاری در ایران ۱۱۵ سال می‌گذرد، اما سیر تصویب قوانین نشان می‌دهد به جای تجربه‌اندوزی و پختگی در تقنین، به سوی تصویب قوانین غیرکارشناسی، مفصل و به دور از مقتضیات روز جامعه حرکت کرده‌ایم. اساساً این نگاه که با گذراندن مصوبه‌ای می‌توان مشکلی را کامل حل کرد چندان واقع‌بینانه نیست و نمی‌توان زیرساخت‌های اقتصادی و فرهنگی را نادیده گرفت. به موجب اصل ۲۴ قانون اساسی، ابتکار پیشنهاد جهت وضع قانون برای دولت در قالب لایحه و برای مجلس در قالب طرح‌های قانونی (به پیشنهاد حداقل ۱۵ نماینده) پیش‌بینی شده است. بیشتر قوانین در پیش و پس از انقلاب اسلامی، بر مبنای لوایح دولت وضع شده است؛ عمده دلایل این امر، نگاه کلان دولت در اداره جامعه، داشتن تیم کارشناسی باتجربه و عدم نیاز به موافقت مرجع دیگری برای تقلیل درآمد یا هزینه‌های عمومی است. با بررسی سایت مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، به طرح‌هایی برمی‌خوریم که در مرحله اولیه ارائه نیز اشکالات فراوانی دارد. در ادامه چند نمونه را مرور می‌کنیم: نخست، «طرح صیانت از حقوق عامه در مقابل حیوانات مضر و خطرناک (الحاق مواد» به قانون مجازات اسلامی):» این طرح که به امضای ۷۵ نماینده مجلس شورای اسلامی رسیده است، در مقدمه توجیهی خود

همسایه‌ها

زن در رسانه‌ها، منع پخش فیلم‌ها و سریال‌های خارجی و منع پخش سریال‌ها و فیلم‌هایی با نقش آفرینی زنان است. در اعلامیه وزارت امر به معروف طالبان که در دسترس رسانه‌ها قرار گرفت، آمده است که خبرنگاران زن باید با «حجاب کامل اسلامی» بر صفحه تلویزیون ظاهر شوند؛ اما فیلم‌هایی که هنرپیشه‌های زن در آن نقش بازی کرده‌اند، نباید از تلویزیون‌های افغانستان پخش شوند. ذبیح‌الله مجاهد در آن نشست گفت: «رسانه‌ها حیثیت منبر را دارند، پس باید مردم را به راه درست هدایت کنند. امیدواریم رسانه‌های افغانستان نقش خوبی در روشنگری اذهان عامه، به‌ویژه نسل جدید بازی کنند. در این مدت تنها شبکه ورزشی افغانستان فعالیت خود را متوقف کرد و طالبان نام «وزارت زنان» را به وزارت «امر به معروف و

حذف فیلم‌ها با حضور بازیگران زن

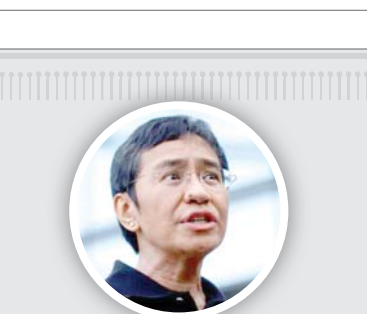
دیروز رسانه‌ها از دیدار مسئولان طالبان با خبرنگاران خبر دادند. طبق گزارش ایرنا از کابل، طالبان از مسئولان رسانه‌ها در افغانستان خواست که در تولیدات خود اعم از فیلم و سریال شعارت مذهبی را مراعات کرده و از نمایش برنامه‌هایی که در آنها افراد نقش انبیا و صحابه را بازی کرده‌اند، خودداری کنند. در گزارش ایندیندنت جزئیات بیشتری ارائه شده است. در این نشست شیخ محمدخالد حنفی، وزیر «امر به معروف و نهی از منکر» و ذبیح‌الله مجاهد، سخنگوی طالبان و معاون وزارت اطلاعات و فرهنگ از دستورات جدید وزارت امر به معروف و نهی از منکر طالبان برای رسانه‌های افغانستان اطلاع دادند که حاوی نکاتی مانند تأکید بر حجاب مجریان و خبرنگاران

دو سال منتظر بودیم تا شرایط به گونه‌ای پیش برود که مدارس باز شود و دانش‌آموزان سر کلاس‌هایشان بروند؛ اما می‌بینیم که بعد از ره‌اشندن حداقلی از خطر ابتلا به کرونا حالا باید نگران سلامت کودکان‌مان بر اثر آلودگی هوا باشیم. یک موضوع دیگر در این زمینه نباید مغفول واقع شود؛ اینکه اگر سازمان‌هایی از این ۱۷ سازمان نتوانستند در همکاری با سازمان حفاظت محیط زیست کاری برای کاهش آلودگی کنند، آیا دیگر وظیفه‌ای ندارند؟ به نظر به اگر کمی احساس مسئولیت کنند، باید به‌تهایی در این مسیر گام بردارند. اتاق فکرهای خلاقی تشکیل دهند تا از نیروی فکر و خلاقیت جوان‌ها استفاده کنند و کمی برای عبور از این شرایط که زندگی را برای همه سخت کرده، تلاش کنند. درحال‌حاضر زمینه خوبی برای فعالیت استارت‌آپ‌ها در ایران شکل گرفته و مطمئن هستیم اگر از این تجربه خلاقانه کمک گرفته شود، می‌توان کمی وضعیت را به سوی بهبود پیش برد. در این سال‌ها مدام با پدیده‌هایی مواجه هستیم که علیه زندگی گام برمی‌دارند. چطور درباره مجاری همه‌گیری کووید ۱۹ یک همکاری سراسری در کشور برای حل مسئله شکل گرفت. در اینجا هم باید به همان حساس بود و مشارکت عمومی را جلب کرد تا بار دیگر پاییز برای ما

یادآور زیبایی‌های طبیعت باشد، نه هوای آلوده و سیاه و روزهای در خانه ماندن.

توجیهی یک سطر است: «به لحاظ حل مشکلات استان‌ها و شهرستان‌ها و پیشرفت واقعی کشور، استان‌ها و شهرستان‌ها این طرح تقدیم می‌گردد» و اصل طرح که در قالب ماده‌واحده است بیان می‌دارد: «وزارت کشور موظف است با تصویب این ماده‌واحده طرف شش ماه به لحاظ وضعیت مذهبی و قومی و سوق‌الجیشی و جمعیتی و گسترده‌گی مساحت مجدد استان‌های کشور آنها که نیاز دارند را در تقسیم نمایند مثل تهران، سیستان و بلوچستان، خراسان رضوی، کرمان، اراک، خوزستان، هرمزگان، آذربایجان شرقی و غربی و هرمزگان و...». تنها تفسیر این جملات این مثل است: کشته از بس که فزون است کفن نتوان کرد! این طرح با ۱۴ ایراد اساسی توسط معاونت تدوین قوانین مواجه شده است. از اینکه نمایندگان ندانند تقسیم استان‌ها با مجلس است نه دولت، شش ماه برای این موضوع بی‌نیاهت مهم فرصت اندکی است، جداکردن حتی یک بخش و الحاق آن به شهرستان دیگر تبعات سنگینی دارد و «اراک» استان نیست؛ چه می‌توان گفت؟! سوم، طرح «نحوه تشکیل اجتماعات و برگزاری راهپیمایی‌ها»: اصل این طرح که با هدف اجرایی‌شدن اصل ۲۷ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تدوین شده، امری پسندیده است؛ اما همین متن ۲۰ ماده‌ای نیز با ۲۰ ایراد معاونت قوانین مجلس روبه‌رو شده، جدای از اینکه روح قانون اساسی در آن کم‌رنگ است. این طرح‌ها در صورت تصویب با شکل و شمایل فعلی نه تنها مفید نیست، بلکه به دلیل تسجیده‌بودن تبعات اجتماعی ناگواری خواهد داشت و اگر به لباس قانون درنیايند، جز هدردادن وقت مجلس و هزینه ملت چه حاصلی دارند؟

نهی از منکر» تغییر داد. شرح این گفته ذبیح‌الله مجاهد در اعلامیه مطبوعاتی وزارت امر به معروف طالبان به این شکل آمده است که رسانه‌های افغانستان باید از پخش و نشر فیلم‌ها و سریال‌هایی که در مغایرت با اصول شریعت اسلامی و عرف جامعه افغانستان است، جلوگیری کنند. این اعلامیه همچنین پخش فیلم و سریال‌های خارجی را به دلیل «ترویج فرهنگ بیگانه و فراهم‌سازی اسباب بی‌اخلاقی در جامعه» منع کرده است. بخش‌هایی از اعلامیه وزارت امر به معروف طالبان، به محدودیت محتوای برنامه‌های تفریحی و طنزآمیز رسانه‌ها نیز اشاره دارد و همچنین پخش سریال‌ها با فیلم‌هایی را که در آن هنرپیشه‌های سینما در نقش پیامبران یا همرهان پیامبران (صحابه) بازی کرده‌اند، جدا ممنوع کرده است.

رویترز: ماریا رسا، خبرنگار فیلیپینی برنده جایزه صلح نوبل امسال، ترک کشورش و رفتن به تبعید را رد کرد و وکیلش از رودریگو دوترته، رئیس‌جمهوری فیلیپین خواست اتهامات واردشده به موکلش را برطرف کند. دوترته، وبسایت راپلر را یک «خبرنامه اخبار جعلی» توصیف کرده و ماریا رسا هم هدف پیام‌های متعددی در رسانه‌های اجتماعی قرار گرفته است.

دلیا میل: «مت دوران» مجری تلویزیون استرالیا با یک اشتباه ساده ضربه بزرگی به آینده شغلی‌اش زد. او به همراه تیمش از استرالیا به لندن سفر کردند تا تنها صاحب‌تصویری رسانه‌های استرالیا را با «ادل» انجام دهند. اما سونی مانع از پخش این مصاحبه شد، فقط به این خاطر که «دوران» آلبوم جدید ادل را گوش نداده است!

اتفاق

بی‌بی سی: نامزد جمال خاشقجی از جاستین بیر خواسته است که کنسرت ماه آینده‌اش در عربستان را لغو کند. این خواننده کانادایی یکی از ستارگانی است که قرار است در اولین گردنبری فرمول یک جده برنامه اجرا کند. خدیجه نکینز، نامزد جمال خاشقجی، در نامه‌ای سرگشاده به جاستین بیر گفته است با کنارکشیدن «پیامی قوی ارسال کند».

رویترز: دفتر نخست‌وزیری فرانسه اعلام کرد تست کروناي نخست‌وزیر مثبت شده است. ژان کاستکس، نخست‌وزیر فرانسه که به‌طورکامل واکسینه شده است، متوجه شد که پس از بازگشت از بلژیک و دیدار با الکساندر دی کرو، همتای بلژیکی‌اش، تست کروناي دخترش مثبت شده است. کاستکس سپس تست کرونا داد و جواب آزمایش او هم مثبت شد.

هالیوود ریپورتر: کوین اسپسی که سه سال پیش یکی از بزرگ‌ترین نام‌ها در میان مردان متهم به آزار جنسی در صنعت سینمای آمریکا بود، باید ۳۱ میلیون دلار غرامت به تهیه‌کننده مجموعه خانه پوشالی پرداخت کند. این حکم تاکنون مجرمانه نگه داشته شده بود اما اکنون با مراجعه وکلای استودیوی ام‌آر سی برای دریافت این مبلغ از کوین اسپسی، جزئیاتش برملا شده است.